

Äldrenämnden

**Protokoll nr 3 fört vid äldrenämndens sammanträde tisdagen,
den 19 mars 2013 kl. 16.00-17.28**

Justerat, den 5 april 2013

Paragrafer 1- 22, omedelbart justerade: § 10-11

Joakim Larsson (M)
Ordförande

Christopher Ödmann (MP)
Vice ordförande

NÄRVARANDE:

Ordförande
Vice ordförande

Joakim Larsson (M)
Christopher Ödmann (MP)

Ledamöter

Olle Andretzky (M)
Birgitta Breile (M)
Dennis Wedin (M) *t.o.m. § 7*
Kitty Ericsson (M)
Lisbeth Crabo Ljungman (M)
Helen Jäderlund Eckardt (FP)
Mirja Räihä (S)
Gabriel Marawgeh (S) *t.o.m. § 6*
Norma Aranda de Gutiérrez (S)
Eivor Karlsson (MP)
Torun Boucher (V)

Ersättare:

Magnus Bock (M) *tj.ers. fr.o.m. § 8*
Mathias Hellichius (M)
Lars Edvall (M)
Inga-Lill Persson (FP)
Magnus Nilsson (S) *tj.ers. fr.o.m. § 7*
Catarina Carbell (S)
Manlio Palocci (S)
Brit Rundberg (V)

Förhinder: Ledamöterna Dennis Wedin (M) *fr.o.m. § 8* och Gabriel Marawgeh (S) *fr.o.m. § 7* samt ersättarna Marianne Pettersson (M), Hanna Gerdes (FP), Madeleine Sjöbage (C), Sarah Johansson (MP) och Anders Ödmark (MP).

Tjänstgörande ersättare: Magnus Bock (M) för Dennis Wedin (M) *fr.o.m. § 8* och Magnus Nilsson (S) för Gabriel Marawgeh (S) *fr.o.m. § 7*.

Närvarande tjänstemän: förvaltningsdirektören Eva Frunk Lind, avdelningscheferna Karin Ekdahl Wästberg, Raili Karlsson, Marianne Silvén Hedenström och AnnMarie

106 64 Stockholm
Swedenborgsgatan 20

Äldrenämndens protokoll nr 3/2013-03-19

Ståhl, kommunikatören Carl Smutterberg, strategen Daniel Lindfors och nämndsekreteraren Barbara Ahlmark samt biträdande borgarrådssekreteraren Patrik Ljungman.

§ 1 Närvarande

Noteras närvarande ledamöter och tjänstgörande ersättare.

§ 2 Val av justerare

Vice ordföranden Christopher Ödmann (MP) utses att tillsammans med ordföranden Joakim Larsson (M) justera dagens protokoll.

§ 3 Anmälan av protokollsjustering

Anmäls att äldrenämndens protokoll 2/2013-02-19 justerats 2012-02-25.

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs med godkännande till handlingarna.

§ 4 Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Ledamoten Torun Boucher (V) frågar om rätten till vak i livets slutskede ingår i vård och omsorg för äldre som bor på vård- och omsorgsboenden.

Ersättare Catarina Carbell (S) undrar om en lots ska anställas som ska hjälpa äldre vid byte av utförare.

Varefter fastställs dagordningen.

§ 5 Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och ersättare

Ledamoten Torun Boucher anmäler en skrivelse angående förenklad biståndsbedömning, daterad 2013-03-19, dnr 109-189/2013.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden överlämnar skrivelsen till förvaltningen för beredning.

§ 6 Förvaltningschefens information

Vårdnivåer

Direktören Eva Frunk Lind informerar om att förvaltningen återkommer till äldrenämndens nästa sammanträde med ett förslag till nya vårdnivåer. Äldreförvaltningen föreslår en höjning av lokalschablon samt nya och enklare ersättningsnivåer. Om kommunfullmäktige beslutar om införandet av nya vårdnivåer i år börjar de nya vårdnivåerna gälla från den 1 januari 2014.

Ledamoten Mirja Räihä (S) välkomnar ärendet.

Boendeplan för åren 2014-2016

Avdelningschefen Raili Karlsson presenterar boendeplanen för åren 2014-2016 som utgör en bilaga till ärendet § 7 Underlag för budget för äldrenämnden för år 2014 med inriktning för 2015 och 2016 (dnr 104-153/2013).

Äldrenämndens protokoll nr 3/2013-03-19

Rådslag våren 2013

En information om tider och platser för rådslag om äldreomsorgen under våren 2013 delas ut till nämnden. Rådslag planeras enligt följande:

- den 24 april, kl.13.30-15.30 (preliminärt), Norrmalm, Vasaträffen
- den 3 maj, kl.12.00-14.00 (preliminärt), Skarpnäck, Hammarbyhöjdens träffpunkt
- den 23 maj, kl.13.00-15.00, Farsta, Aktivitetshuset Tuben.

§ 7 Underlag för budget för äldrenämnden för år 2014 med inriktning för 2015 och 2016, med boendeplanering

Ärende

Föreligger ärende dnr 104-153/2013

Yrkanden

Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och ledamoten Helen Jäderlund Eckardt (FP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Christopher Ödmann m.fl. (MP) yrkar bifall till eget förslag till beslut.

Ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) yrkar bifall till eget förslag till beslut.

Ledamoten Torun Boucher (V) yrkar bifall till eget förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att det finns fyra förslag till beslut: förvaltningens förslag till beslut som stöds av (M) och (FP), ett eget förslag till beslut från (MP), ett eget förslag till beslut från (S) och ett eget förslag till beslut från (V).

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner majoriteten för förvaltningens förslag till beslut som stöds av (M) och (FP).

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens budgetunderlag för år 2014 med inriktning för år 2015 och 2016 och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till boendeplanering för äldre i Stockholms stad och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Reservation från (MP):

Mot beslutet reserverar sig vice ordföranden Christopher Ödmann m.fl. (MP) och hänvisar till eget yrkande:

”Miljöpartiet yrkar att äldrenämnden beslutar att

Utdragsbestyrkande

Äldrenämndens protokoll nr 3/2013-03-19

1. överlämna förvaltningens förslag till budget
2. framföra följande:

Det råder inga tvivel om att äldreomsorgen behöver mer personal och att budgeten måste anpassas efter det. Äldreomsorgen behöver ökade resurser, och även om personalresurserna för demensboenden ökat för år 2013 återstår stora behov som inte kan finansieras inom nuvarande ram. Den största utmaningen inom äldreomsorgen är det stora och ökande antalet äldre personer med demenssjukdomar. Det är högst osäkert om de 50 miljoner kronor årligen som budgeteras för personalförstärkning inom demensvården är tillräckliga för de behov som finns.

Samtidigt ska stadens ambitioner vara att göra arbetena inom äldreomsorgen mer attraktiva, och staden behöver förbereda sig inför de stora pensionsavgångar som väntar de närmaste åren. I den planeringen är det viktigt att kunna erbjuda alla anställda såväl rätt till heltid som rätt till deltid. Att ha inflytande över sin arbetstid betyder mycket för att ett arbete ska uppfattas som attraktivt. Olika ”pröva på-jobb” för ungdomar och arbetslösa är också viktiga. Framtidens äldreomsorg behöver kraftsamla för att klara en större andel allt äldre befolkning. I denna planering ingår att tillsammans med de fackliga organisationerna ta fram förslag till arbetstidsförkortning för personalen i äldreomsorgen. Miljöpartiet vill också se en kraftig löne- och jämställdhetssatsning för äldrepersonalen.

Samtidigt som de äldre ska ges bra möjligheter att bo kvar i sina egna boenden så länge de önskar det, så ska staden erbjuda bra boenden inom äldreomsorgen som alla ska kunna flytta till oavsett storleken på ekonomiska tillgångar. Idag är den möjligheten starkt begränsad. Tendensen är att trygghetsboende rekommenderas i första hand. Det ska finnas både servicehus och trygghetsboenden att välja på. Det faktum att behoven viker just nu, såsom pekas i en del studier, betyder inte att det ser ut på samma sätt i framtiden. Biståndsbedömningen är idag för hård när det gäller att få plats i servicehus och vård- och omsorgsboenden. Enligt socialtjänstlagens principer ska äldre kunna ha en vardag som så länge som möjligt är begriplig, hanterbar och meningsfull. Ofta behöver de då vård och stöd. Idag bor de äldre hemma allt längre med allt mer omfattande behov av hemtjänsttimmar och återkommande sjukhusbesök. Att man bor kvar hemma kan bero på egna önskemål eller en restriktiv biståndsbedömning. Boendetiderna har kontinuerligt minskat på vård- och omsorgsboenden med somatisk inriktning och uppgick till i genomsnitt tio månader år 2010.

För att kunna erbjuda en verklig valfrihet måste staden öka byggandet så att antalet platser i servicehus, vård- och omsorgsboenden, demensboenden och trygghetsbostäder täcker hela behovet. Det ska finnas olika former av boende för äldre runt om i staden; kommunala, kooperativa och privata.

Antalet personer med hemtjänst har ökat under de senaste decennierna i takt med att äldreboenden har lagts ner. Men det har inte kompenserats av utökad hemtjänst – sett till antalet hjälptimmar. När beviljad hemtjänst inte räcker till tvingas de anhöriga att träda in.

Dessutom har Sverige halverat antalet sjukhussängar på mindre än 20 år. Fler anses allt snabbare färdigbehandlade. Det drabbar även äldre sjuka som skulle behöva en tids konvalescens. Men korttidsplatserna blir allt färre. Prioriteringarna allt hårdare.

Äldrenämndens protokoll nr 3/2013-03-19

Hemtjänsten behöver ses över och ges resurser i syfte att öka andelen utbildad och erfaren personal. Antalet korttidsplatser, vilket är en förutsättning för att fler ska kunna om kvar hemma, måste öka. Allt fler bor kvar hemma antingen för att de så önskar eller för att biståndsbedömningen är allt för restriktiv. Då behövs god tillgång till korttidsplatser med bra rehabilitering.

Äldreomsorgens indikatorer saknar en viktig faktor: Den sociala aspekten. Social gemenskap för de äldre vid måltider är viktigt för livskvalitén och för en god hälsa. Inriktningen ska vara vällagad, hälsosam och god mat, anpassad för de äldre, helst lokalt tillagad och ekologisk.

Stadsdelsnämnderna ska ha ett reellt inflytande över äldreomsorgen, och det är de som ska kunna avgöra vilka äldreboenden som ska upphandlas. Stadsdelsnämnderna ska även ha ansvaret för att genomföra förekommande upphandlingar.

Inför kommunaliseringen av hemsjukvården är det av största vikt att skatteväxlingen utreds ordentligt så att ersättningsnivåerna kommer att täcka behoven.”

Reservation från (S):

Mot beslutet reserverar sig ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) och hänvisar till eget yrkande:

”Socialdemokrater yrkar att äldrenämnden beslutar

att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut

samt

att därutöver anföras:

Vi vill instämma i de synpunkterna som kommer från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) och handlar om att tilldelningen av medel inte är tillräcklig för de behov som finns i dag. Vi ser fortfarande att bemanningen är ofta för låg och att det behövs ytterligare utbildningsinsatser inom området. Utbildning är i synnerhet viktigt inför det stundande övertagandet av hemsjukvården eftersom den förändringen kräver mera medicinska kunskaper. Förvaltningen skriver att staden ska vara en attraktiv arbetsgivare men sanningen är ju den att staden är arbetsgivare bara för 20 % av äldreomsorgens personal. Resterande 80 % är privata entreprenörer och då måste uppföljning och inspektion vara mycket noggrann. Den uppföljningen bör även granska utbildningsnivåerna hos de olika entreprenörerna.

Vi anser att den kommande boendeplaneringen inte ska grundas enbart på den rapport som Sweco tagit fram. Vi är ytterst tveksamma till förväntningarna att anhöriga i större utsträckning kommer att stå för omvårdnad och omsorg. Klart är att om biståndsbedömningen blir än hårdare och antalet platser inom äldreomsorgen färre så blir resultatet det att anhöriga måste stå för vården. Faktum är att antalet anhängigvårdare har vuxit i takt med att platserna har minskat. I dag räknas det att ca 100 000 personer har slutat arbeta helt eller gått ner i arbetstid på grund av detta. Därtill anser vi att det är felaktigt att prata om konsumtion i stället för behov. Det är viktigt att följa upp de behov som finns för ombyggnationer på servicehus. Men det får inte innebära att de boende måste bära kostnaderna för ombyggnationer. Eftersom de ombyggnationerna görs på grund av arbetsmiljöskäl så måste staden som arbetsgivare ta de kostnaderna. Samma måste gälla de privata utförarna, som arbetsgivare är man ansvarig för att föreskrifter inom arbetsmiljöområdet följs.

När det gäller biståndsbedömningen så är det av yttersta vikt att den är rättssäker och att den kommunala likställdhetsprincipen följs. Socialdemokraterna har gett förslag i sin budgetreservation om att ändra på detta eftersom vi vet att biståndsbedömningen skiljer sig mellan stadsdelarna. Det är helt oacceptabelt att stadsdelarnas ekonomiska läge styr biståndsbedömningen. Men det är också oroande att så många som 330 personer har ändå fått avslag. Kommunfullmäktige har ändå beslutat att otrygghet räcker som skäl för att få plats på ett äldreboende.

Det kommer att finnas än större behov av profilboenden. Vi anser att det är viktigt att öka antalet platser för äldre med psykiska funktionshinder och utbildning och vidareutbildning för dem som arbetar med den gruppen av äldre.

Vi anser att det är dags att utveckla valfriheten inom äldreomsorgen såsom den är i dag. Valfrihet handlar inte enbart att få välja företag utan också om kvalitet och trygghet i valet. Det är fortfarande så att valfrihet i att välja innehåll är mycket begränsad och skapar osäkerhet. Det valfrihetssystemet som beskrivs i budgetunderlaget belyser inte valfrihet från detta perspektiv överhuvudtaget.

Reservation från (V):

Mot beslutet reserverar sig ledamoten Torun Boucher (V) och hänvisar till eget yrkande:

”Vänsterpartiet yrkar att

1. Äldrenämnden godkänner huvudsakligen förvaltningens förslag till budgetunderlag för år 2014 och inriktning för 2015 och 2016
2. Äldrenämnden anför därutöver ytterligare synpunkter enligt nedan och överlämnar detta till kommunstyrelsen:

Förvaltningens förslag bygger på den borgerliga alliansens budgetförutsättningar och inte det som Vänsterpartiet står bakom. Vi hänvisar därför till Vänsterpartiets budgetreservation i kommunfullmäktige. Vi vill särskilt understryka att majoriteten har höga ambitioner men inte ekonomiska förutsättningar för att leva upp till dessa ambitioner. Dessutom dräneras de ekonomiska förutsättningarna av vinstdrivna företag, vilket är ett märkligt och ineffektivt sätt att förvalta våra gemensamma medel.

Den borgerliga alliansen har under flera år privatiserat så mycket av äldreomsorgen som den hunnit. Samtidigt har makten över upphandlingarna lagts på tjänstemannanivå vilket innebär ett avsevärt minskat demokratiskt inflytande. Äldrenämnden bör ta som sin uppgift att göra en samlad uppföljning av stadens upphandlade äldreomsorg samt en ordentlig konsekvensanalys ur flera perspektiv – demokratiperspektiv, brukarperspektiv, kvalitetsperspektiv, personalperspektiv och ekonomiska perspektiv. Hur fungerar ersättningssystemen, vilka incitament ges och vart går de skattemedel vi sätter in?

Nu måste också begreppet valfrihet problematiseras, om staden menar allvar med att öka kvaliteten i äldreomsorgen. Forskningsstiftelsen Äldrecentrums nya rapport ”Valfrihetens LOV” visar att det saknas forskning som visar att det blivit bättre kvalitet på grund av det stora antalet utförare, just nu finns 235 hemtjänstenheter i staden. Inte heller finns forskning som stödjer att många aktörer gynnar personalen.

Äldrenämndens protokoll nr 3/2013-03-19

Tvärtom visar studier att personal nu har högre arbetsbelastning, lägre grad av anställningstrygghet och arbetstillfredsställelse. Och dessutom finns tecken på att konkurrensutsättning ökar kostnaderna snarare än tvärtom. Det handlar om ökade transaktionskostnader, kostnader för information och uppföljning, fler och längre resor samt svårare och dyrare samverkan mellan vårdgivare.

Förvaltningen skriver att äldre ska ges möjlighet att bo i sitt ordinarie boende så långt det är möjligt. Samtidigt anser Vänsterpartiet att staden ska ha en mer generös inställning till dem som söker till exempel boende i servicehus. Staden avslår idag ansökningar till servicehus, och konstaterar samtidigt att boende i servicehusen har ett större omvårdnadsbehov än tidigare. Äldre vittnar även om att de avråds söka till servicehus med hänvisning till att de ändå kommer att få avslag. Sammanlagt framstår möjligheten att bo kvar hemma ibland snarare som ett tvång. Borgarna framhöll i valrörelsen 2006 att de skulle värna servicehusen, men avvecklar dem nu med ogrundade påståenden som att de äldre hellre vill bo kvar hemma. För dem som väljer eller tvingas att bo kvar hemma återstår en hemtjänst som utarmas allt mer. Vänsterpartiet har välkomnat översynen av ersättningen till hemtjänst, och hoppas att den resulterar i en förbättring. Problemet med den generellt underfinansierade äldreomsorgen kvarstår dock. Även de privata utförarna anser att det är tveksamt om det nya systemet verkligen kommer att räcka. Fler företag har slutat att ta uppdrag inom hemtjänst, som t.ex. Ersta, Borgerskapet och HSB.

Biståndshandläggarna åläggs att vara restriktiva för att inte underminera stadsdelsnämndens budget, och här finns en tydlig konflikt mellan de äldres rätt till en trygg och värdig omsorg och stadsdelsnämndens krav på en budget i balans. Det är bra att förvaltningen uppmärksammar detta, även om det inte är helt begripligt hur en centraliserad biståndsbedömning kan runda de ekonomiska förutsättningarna. Det behöver tydliggöras.

Förvaltningens skrivning om en hemtjänst i flexibla former med möjlighet till tjänsteköp ger en indikation om en reducerad hemtjänst där den som har råd kan köpa högre kvalitet. Kopplat till skrivningar om att konsumtionstalen av hemtjänst sannolikt kommer att minska som ett resultat av möjligheten att köpa RUT-tjänster ger det hela en bild av en framtida äldreomsorg där en del kan köpa bra omsorg, och en del blir mer beroende av anhöriga eller blir lämnade ensamma i större utsträckning. Vi har redan indikationer på att äldre på boende som är i en palliativ fas inte längre garanteras personalvak, utan får köpa det extra. Detta är helt oacceptabelt. Och redan i dag utförs en stor del av det som hemtjänsten förut gjorde istället av anhöriga, till stor del döttrar i femtio- och sextioårsåldern som gått ner i arbetstid för att klara detta. Det är vare sig bra för landets ekonomi eller för de äldres möjlighet till självbestämmande eller för jämställdheten. Att vårda, eller vårdas av, en anhörig måste vara ett frivilligt beslut, men redan i dag är det ofta ett tvång.

Vänsterpartiet välkomnar en satsning på korttidsboendena och hoppas att den innebär en tydlig höjning av ambitionsnivån.

Vänsterpartiet välkomnar förvaltningens skrivningar om personalförsörjningen och behovet av utbildad personal. Förvaltningen lyfter behovet av praktikplatser, och Vänsterpartiet önskar en redovisning för hur praktik säkras hos de privata vårdgivarna.

Vänsterpartiet välkomnar Socialstyrelsens föreskrifter om bemanning i demensboenden. Förvaltningen påpekar att dessa föreskrifter kan medföra ökade kostnader. Vänsterpartiet har avsatt medel för detta i riksdagens budget, och vi kan bara beklaga att borgarna inte gjort detsamma.

Äldreförvaltningen har svårt att styra den boendeplanering som är ett av des prioriterade uppdrag. Det är svårt att få information från privata vårdgivare om deras planer på utökad verksamhet. Då 80 procent av äldreomsorgen idag är privat är det inte helt lätt att administrera det renoveringsbehov som finns inom äldreomsorgsboendena idag. Staden tappar kompetens, men även styrkraft för ett mer flexibelt resursutnyttjande. Det märks särskilt tydligt när boenden som måste renoveras behöver evakueras. Staden behöver någon form av möjlighet till evakuering utan att för den skull tvinga andra äldre att flytta, som i dag är fallet på Koppargården. Vänsterpartiet anser att staden måste öka sin andel av boenden i egen regi, men även säkra att det finns evakueringsmöjligheter i form av till exempel tomställda boende.”

§ 8 Remiss av motion 2012:55 av Mirja Räihä (S) om kläder för hemtjänstpersonal
Remiss från kommunstyrelsen, dnr 327-1488/2012

Ärende

Föreligger ärende dnr 0401-417/2012

Yrkanden

Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och ledamoten Helen Jäderlund Eckardt (FP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) yrkar bifall till eget förslag till beslut med instämmande av ledamoten Torun Boucher (V) och vice ordföranden Christopher Ödmann m.fl. (MP).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att det finns två förslag till beslut: förvaltningens förslag till beslut som stöds av (M) och (FP) och ett gemensamt förslag till beslut från (S), (V) och (MP).

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner majoriteten för förvaltningens förslag till beslut som stöds av (M) och (FP).

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsens som sitt svar på remissen av motion 2012:55 av Mirja Räihä (S) om kläder för

hemtjänstpersonal.

Reservation från (S), (V) och (MP):

Mot beslutet reserverar sig ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S), ledamoten Torun Boucher (V) och vice ordföranden Christopher Ödmann m.fl. (MP) och hänvisar till ett gemensamt yrkande:

”Som svar på remissen vill vi anföra följande:

Förvaltningen hänvisar till avtalet när det gäller att förse hemtjänstpersonalen med arbetskläder. Men det står i stort sett bara en mening om detta i avtalet: ”Entreprenören är skyldig att se till att det finns arbetskläder” mer än så finns inte i det avtalet. Vårt krav var att införa klädregler samt ett krav på att utförarna även ser till kläderna tvättas på arbetsplatsen och inte i hemmet.

Vi vet att det finns stora skillnader i hur den skrivningen efterlevs. En del utförare förser anställda med en t- shirt eller en pikétröja och inte mer. Andra däremot ser till att de anställda har arbets- och skyddskläder och även kläder för utomhusbehov. Därtill måste en del anställda tvätta kläderna hemma.

Vi ser framemot att Socialstyrelsen fattar ett klokt beslut om kläd- och hygienregler framöver. Det borde vara självklart att samma regler gäller för vård och omsorg i hemmet som regler på våra sjukhus.”

§ 9   Remiss av motion 2012:54 av Roger Mogert (S) om boende för äldre i Högdalen

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 327-1487/2012

Ärende

Föreligger ärende dnr 201-123/2013

Yrkanden

Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och ledamoten Helen Jäderlund Eckardt (FP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) yrkar bifall till eget förslag till beslut med instämmande av ledamoten Torun Boucher (V).

Vice ordföranden Christopher Ödmann m.fl. (MP) anmäler eget särskilt uttalande.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsens som sitt svar på remissen av motion 2012:54 av Roger Mogert (S) om boende för äldre i Högdalen.

Reservation från (S) och (V):

Utdragsbestyrkande

Äldrenämndens protokoll nr 3/2013-03-19

Mot beslutet reserverar sig ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Torun Boucher (V) och hänvisar till ett gemensamt yrkande:

”Motionären tar upp en viktig fråga om framtida byggnation av äldreboenden. Vi anser att det är viktigt att undersöka vidare hur behoven ser ut i Högdalen och i närområden. Vi anser att det är viktigt att förvaltningen tar upp en diskussion om detta med Stadsbyggnadsnämnden, Exploateringsnämnden och Micasa. En viktig aspekt är att om nämnden ska följa det som förvaltningen anger i budgetunderlaget så kunde det här finnas en möjlighet att bygga ett äldreboende som i samma byggnad har trygghetsboende, servicehusdelar och avdelningar med heldygnssorg.”

Särskilt uttalande (MP):

”Det faktum att behoven viker just nu betyder inte att det ser ut på samma sätt i framtiden. Biståndsbedömningen är idag för hård när det gäller att få plats i servicehus och vård- och omsorgsboenden.

Enligt socialtjänstlagens principer ska äldre kunna ha en vardag som så länge som möjligt är begriplig, hanterbar och meningsfull. Ofta behöver de då vård och stöd. Idag bor de äldre hemma allt längre med allt mer omfattande behov av hemtjänsttimmar och återkommande sjukhusbesök. Att man bor kvar hemma kan bero på egna önskemål eller en restriktiv biståndsbedömning. Boendetiderna har kontinuerligt minskat på vård- och omsorgsboenden med somatisk inriktning och uppgick till i genomsnitt tio månader år 2010.

För att kunna erbjuda en verklig valfrihet måste staden öka byggandet så att antalet platser i servicehus, vård- och omsorgsboenden, demensboenden och trygghetsbostäder täcker hela behovet. Det ska finnas olika former av boende för äldre runt om i staden; kommunala, kooperativa och privata.”

§ 10 Remiss av Socialstyrelsens nya föreskrifter om förebyggande och behandling av undernäring *Remiss från kommunstyrelsen, dnr 325-275/2013*

Ärende

Föreligger ärende dnr 202-166/2013

Yrkanden

Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Christopher Ödmann m.fl. (MP) anmäler eget särskilt uttalande.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar

Utdragsbestyrkande

Äldrenämndens protokoll nr 3/2013-03-19

det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen av Socialstyrelsens nya föreskrifter om förebyggande och behandling av undernäring (Socialstyrelsens dnr 63643/2012).

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Särskilt uttalande (MP):

”Social gemenskap vid måltider är viktigt. Vällagad, hälsosam och god mat, anpassad för äldre, lokalt tillagad och ekologisk, ökar livskvaliteten och bidrar till god hälsa och minskar risken för undernäring. Måltidsgemenskap i form av matlag bör erbjudas de som vill. Natfastan (tiden mellan det sista kvällsmålet och första frukost) får inte överstiga elva timmar. Även det sena kvällsmålet ska vara näringsrikt.”

§ 11 Remiss av Socialstyrelsens reviderade föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 325-276/2013

Ärende

Föreligger ärende dnr 202-167/2013

Yrkanden

Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och ledamoten Helen Jäderlund Eckardt (FP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med instämmande av ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Torun Boucher (V).

Vice ordföranden Christopher Ödmann m.fl. (MP) yrkar bifall till eget förslag till beslut.

Ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) anmäler eget särskilt uttalande.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen av Socialstyrelsens reviderade föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg (Socialstyrelsens dnr 1417/2013).

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Reservation från (MP):

Mot beslutet reserverar sig vice ordföranden Christopher Ödmann m.fl. (MP) och hänvisar till ett eget yrkande:

”Miljöpartiet yrkar att äldrenämnden beslutar att

1. godkänna nedanstående utlåtande som svar på remissen med omedelbar justering
2. överlämna förslaget till kommunstyrelsen för vidare svar till Socialstyrelsen

3. förbereda för de kostnader som arbetskläder, ombyteslokal och tvättmöjligheter medför
4. anföra följande:

Liksom äldreförvaltningen är Miljöpartiet positivt till en gemensam föreskrift som tydligt framställer vårdgivarens och personalens skyldigheter.

Kraven på arbetskläder är rimliga, det handlar framför allt om hygien. Att bära egna kläder i arbetet ökar förstås riskerna för smittspridning. Det är inte rimligt ur hygiensynpunkt att anställda i stadens omsorgs- och vårdyrken ska använda egna kläder i yrket och dessutom tvätta dessa själva i hemmet. Det är också en arbetsmiljö- och jämlikhetsfråga. Inga byggnadsarbetare, exempelvis, skulle acceptera att ständigt bära sina privata kläder i arbetet, varför ska vård- och omsorgspersonal göra det? Vi håller med äldreförvaltningen om att nya regleringar med krav på arbetskläder innebär ökade kostnader, även om Socialstyrelsen uttrycker det som att detta beror på att ”man tidigare haft ett kostnadsläge baserat på otillräcklig kvalitet”. Äldrenämnden måste därför ta med beräkningar av dessa kostnadsökningar i kommande budgetarbete.”

Särskilt uttalande (S):

”Hälso- och sjukvården har sedan länge haft noggranna regler för klädsel och hygien. Vi anser att det är viktigt att följa samma regelverk även när en individ vårdas i hemmet och reglerna måste införas i hemtjänsten. Detta är än viktigare nu när vi planerar att även ta över delar av hemsjukvården.

I dag är det så att det skiljer sig mellan utförarna när det gäller tillgången till arbets- och skyddskläder. Även utbildningsnivån är många gånger avgörande hur vårdhygien fungerar. Vi anser att med ökade krav på utbildning så ökar kunskapen om hur infektioner sprids och hur detta kan förhindras med både god handhygien och klädregler

Vi ser framemot att Socialstyrelsen fattar ett klokt beslut om kläd- och hygienregler framöver. Det borde vara självklart att samma regler gäller för vård och omsorg i hemmet som regler på våra sjukhus.”

§ 12 Revidering av tillämpningsanvisningar för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden

Ärende

Föreligger ärende dnr 0801-88/2012

Yrkanden

Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Christopher Ödmann m.fl. (MP) anmäler eget särskilt uttalande.

Ledamoten Torun Boucher (V) anmäler eget särskilt uttalande.

Äldrenämndens beslut

Utdragsbestyrkande

Äldrenämnden godkänner äldreförvaltningens revidering av tillämpningsanvisningar för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden.

Särskilt uttalande (MP):

”Vi förutsätter att tillämpningen av köhanteringen följs upp så att snabbhet och effektivitet inte går ut över rimlig tid för rådrum för den enskilde brukaren och hans/hennes anhöriga.”

Särskilt uttalande (V):

”Ett effektivt kösystem för fördelning av lediga lägenheter i vård- och omsorgsboendena är eftersträvänsvärt. Men målet att förmedla ”lediga platser” så snabbt som möjligt leder också till att utflyttningen ur en lägenhet ska gå snabbt efter ett dödsfall. Det är orimligt att man som idag kan kräva att anhöriga tömmer lägenheten inom en vecka. Vård- och omsorgsboendena är självständiga boenden med vanliga hyreskontrakt. Hyreslagen borde gälla.”

§ 13 Medel för ökad bemanning inom demensboenden – uppföljning 2012 samt fördelning 2013

Ärende

Föreligger ärende dnr 0802-390/2012

Yrkanden

Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Christopher Ödmann m.fl. (MP) anmäler eget särskilt uttalande.

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens uppföljning av medel för ökad bemanning för år 2012.
2. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till fördelning av medel för ökad bemanning för år 2013.

Särskilt uttalande (MP):

”Den största utmaningen inom äldreomsorgen är det stora och ökande antalet äldre personer med demenssjukdomar. Den personalbemanning som idag kan finansieras med de ersättningsbelopp som staden budgeterar för vård- och omsorgsboenden och hemtjänst är inte tillräcklig. Det framgår särskilt tydligt om dagens verksamhet jämförs med socialstyrelsens nationella riktlinjer. Det är högst osäkert om de 50 miljoner kronor årligen som budgeteras för personalförstärkning inom demensvården är tillräckliga för de behov som finns.”

§ 14 Utgår

§ 15 Anmälan av ekonomisk månadsrapport för äldrenämnden för februari 2013 med prognos för året

Ärende

Föreligger ärende dnr 105-155/2013

Yrkanden

Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner anmälan och lägger den till handlingarna.

§ 16 Anmälan av äldreförvaltningens svar på yttrande från pensionärsrådet vid Södermalms stadsdelsnämnd

Ärende

Föreligger ärende dnr 604-122/2013

Yrkanden

Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Christopher Ödmann m.fl. (MP) anmäler eget särskilt uttalande.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger äldreförvaltningens svar på yttrande från Södermalms stadsdelsnämnds pensionärsråd till handlingarna.

Särskilt uttalande från (MP):

”Det är viktiga synpunkter som framförs av pensionärsrådet vid Södermalms stadsdelsnämnd. Precis som pensionärsrådet framhåller är det inte på något sätt en ursäkt att missförhållanden äger rum under sommartid och med vikarier på plats. Under semestertider, liksom all annan tid, har de boende rätt till bra vård och omsorg.

Naturligtvis framträder olika bilder av en situation beroende på vem som tillfrågas. Det är ändå viktigt att påpeka att det ibland kan vara just sommarvikarier som har modet att synliggöra förekommande brister eftersom de så att säga kommer in i verksamheter med ”fräscha” ögon och ännu inte hunnit bli hemmablinda.

Äldrenämndens protokoll nr 3/2013-03-19

Det är nödvändigt att säga ifrån om man ser missförhållanden. Annars kommer säkerhetskulturen inom äldreomsorgen aldrig att bli bättre.”

§ 17 Anmälan av protokollet från äldreomsorgens branschråd från den 15 februari 2013

Ärende

Föreligger protokollet dnr 303-136/2013

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

§ 18 Protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd 3/2013-03-12

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 19 Anmälan av stadsrevisionens revisionsplan för år 2013

Ärende

Föreligger stadsrevisionens revisionsplan för år 2013 (dnr 106-165/2013)

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 20 Anmälan av följande protokoll

A/ Protokoll från Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor/2013-01-21

B/ Protokoll från socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens råd för funktionshinderfrågor/2013-02-18

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 22 Anmälan av postlista för tiden 2013-02-01 – 2013-02-28

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 24 Övriga frågor

- Ordföranden Joakim Larsson, i samband med en fråga från Catarina Carbell (S) om införande av lotsar som ska hjälpa äldre vid byte av utförare, informerar om att en lotsfunktion tagits fram vid Äldre direkt på serviceförvaltningen. Lotsar ska informera om olika boendeformer för äldre och hjälpa äldre samt deras anhöriga vid val av utförare enligt valfrihetsmodellen.
- I samband med frågor från ersättarna Catarina Carbell (S) och Magnus Nilsson (S) angående § 16 (äldreförvaltningens svar på yttrande från Södermalms stadsdelsnämnds pensionärsråd rörande Mariahemmet) uppmärksammar ordföranden Joakim Larsson om att Södermalms stadsdelsnämnd är en tillsynsmyndighet för utförarna som är verksamma på stadsdelen och att Södermalms stadsdelsnämnd förvaltar sina tecknade avtal inklusive avtalet med Mariahemmet. Avdelningschefen AnnMarie Ståhl informerar om att äldreförvaltningen kommer att göra en inspektion på Mariahemmet.
- Avdelningschefen AnnMarie Ståhl besvarar fråga från ledamoten Torun Boucher (V) om rätten till vak för äldre i livets palliativa skede på vård- och omsorgsboenden och informerar om att rätten till vak ingår i service på vård- och omsorgsboenden.

Vid protokollet

Barbara Ahlmark, nämndsekreterare